Zaaknummer:	52962-2021
Documentnummer:	52962-2021:547149

Raadsvergadering d.d. 27 januari 2022

Aan de raad,

Onderwerp
Rapport Rekenkamercommissie schuldhulpverlening

Portefeuillehouder: M.C. Slaets-Sonneveldt

Beslispunten
1. Akkoord gaan met de conclusies van het rekenkameronderzoek naar schuldhulpverlening in Laarbeek;
2. Alle aanbevelingen over te nemen;
3. Het college op te dragen binnen 3 maanden met een voorstel te komen over opvolging van de aanbevelingen die aan het college zijn gericht.

Samenvatting
De rekenkamercommissie Gemert-Bakel en Laarbeek heeft onderzoek laten doen naar schuldhulpverlening in de gemeente Laarbeek.

Aanleiding
De rekenkamercommissie heeft in 2020 bij de raadsfracties gevraagd naar onderzoeks-onderwerpen. Eén van de onderwerpen die werden genoemd was: schuldhulpverlening. Daarbij werden aandachtspunten meegegeven over het gebruik van de voorzieningen, het effect, de ervaringen van klanten en of er good practices in het land zijn om van te leren. Dit thema heeft de commissie vervolgens opgepakt.
De impact van het hebben van problematische schulden is groot. Bestaanszekerheid is voor mensen essentieel, maar door het hebben van (grote) schulden verliezen ze soms de basis onder hun bestaan. Het kan tot een tunnelvisie leiden, waarbij andere belangrijke elementen uit hun leven langzaam naar de achtergrond verdwijnen. Vandaar het belang om schulden te voorkomen, en als mensen ze hebben: te zorgen dat deze opgelost worden, zodat ze niet in een neerwaartse spiraal terecht komen.
Het belang van schuldhulpverlening wordt steeds meer onderkend - teneinde mensen regie te laten houden op hun leven. Ook de gemeente Laarbeek heeft dit gezien, en de afgelopen jaren daar meer in geïnvesteerd.

Aanpak onderzoek
In dit onderzoek is de Rekenkamercommissie nagegaan hoe de gemeente de schuldhulp-verlening heeft georganiseerd, en of dit doelmatig en doeltreffend gebeurt. De commissie constateert de nodige verbeteringen, zoals bij de vroegsignalering die op gang is gekomen, maar ziet ook nog diverse tekortkomingen in beleid en uitvoering.
Het onderzoeksrapport is voor bestuurlijke wederhoor aan het college voorgelegd. De reactie van het college is integraal in hoofdstuk 2 van het rapport opgenomen.

Beoogd effect en/of resultaat
Met dit onderzoek wordt beoogd de organisatie van de schuldhulpverlening in Laarbeek verder te verbeteren.

Argumenten
Op basis van de bevindingen, zoals beschreven in Deel II van het rapport, zijn de volgende conclusies te trekken en aanbevelingen te doen (zie hoofdstuk 2 van het rapport).

Conclusie 1. Het Regionaal Beleidsplan Schuldhulpverlening is doorvertaald in een lokale uitwerking met heldere ambities, doelen en indicatoren.

● Aanbeveling aan de raad en het college: Buiten dat het nu noodzaak is om de ambities en doelen ook in de praktijk te verwezenlijken, worden ze ook nog niet gemeten. Het wordt tijd dat de monitoring van de doelen zo spoedig mogelijk start.

Conclusie 2. Er zijn zowel in de preventieve sfeer als op het gebied van de schuldregeling veel (beleids)initiatieven genomen, maar samenhang en overzicht in de uitvoering ontbreken.

● Aanbeveling aan de raad en het college: Neem geen nieuwe beleidsinitiatieven op het gebied van schuldhulpverlening, maar richt de aandacht op het aanbrengen van samenhang en overzicht en integratie met andere aanpalende beleidsterreinen. Bijvoorbeeld door in kaart te brengen welke voorzieningen er bestaan op het gebied van schuldhulpverlening en -preventie, voor welke aandachtsgroepen deze bedoeld zijn en onder welke voorwaarden men hier toegang tot heeft.
● Aanbeveling aan het college: Vertaal de aanwezige voorzieningen en maatregelen naar de eerder in het regionale beleidsplan onderscheiden aandachtsgroepen en streef naar optimalisaties.

Conclusie 3. De toegang tot schuldhulpverlening is 'versnipperd' en onduidelijk.

● Aanbeveling aan het college: Structureer de toegang tot schuldhulpverlening en verbeter de voorlichting hierover (bijvoorbeeld via een informatiecampagne), zodat er duidelijkheid ontstaat voor zowel de doelgroepen, als de betrokken vrijwilligers en professionals.

Conclusie 4. De samenwerking met ketenpartners wordt niet optimaal benut, omdat de gemeente niet als regisseur van het veld optreedt.

● Aanbeveling aan het college: Benut de samenwerking tussen gemeente en ketenpartners beter, door aandacht te besteden aan het functioneren van de ketenpartners en door netwerkbijeenkomsten te organiseren om de keten sluitend te maken.
● Aanbeveling aan het college: Stel zo spoedig mogelijk een privacy-convenant op dat informatie-uitwisseling tussen ketenpartners en de gemeente AVG-proof maakt, zonder dat voor iedere informatie-uitwisseling toestemming gevraagd moet worden.

Conclusie 5. De gemeente heeft geen zicht op resultaten en effecten van schuldhulpverlening, omdat een monitor of dashboard ontbreekt.

● Aanbeveling aan het college: Ontwikkel een module die management- en bestuursinformatie genereert, zodat er analyses van de werking en effectiviteit van de voorzieningen en maat-regelen kunnen worden gedaan en er zo inzicht kan worden verschaft in de resultaten en

effecten van schuldhulpverlening.

Conclusie 6. De informatievoorziening aan de gemeenteraad is niet compleet, waardoor goede sturingsinformatie ontbreekt.

● Aanbeveling aan het college: Verbeter de informatievoorziening aan de gemeenteraad, door te sturen op de verantwoordingsinformatie van betrokken ketenpartners en uitvoerende partijen en deze informatie samen te brengen in een jaarlijkse rapportage of dashboard.
● Aanbeveling aan het college: Voer systematisch klanttevredenheidsonderzoeken uit waarin de ervaringen van klanten met de toegang, kwaliteit en effecten van schuldhulpverlening en gebruikte voorzieningen worden gemeten.

Conclusie 7. De wijze waarop de raad wordt geïnformeerd, sluit nog niet aan op de behoefte.

● Aanbeveling aan het college: Biedt bij de cijfermatige informatievoorziening ook duiding, door middel van verhalen en mondelinge toelichting van zowel klanten, als ketenpartners en uitvoerende partijen. Bekijk hierbij de mogelijkheden van informele informatiedeling. Een interessant voorbeeld is bijvoorbeeld het Expertteam ISD Bollenstreek dat raadsleden in Lisse hebben ingericht om betrokken te blijven bij de uitvoering (zie kader onder paragraaf 8.2).

Conclusie 8. De gemeenteraad geeft nog nauwelijks invulling aan zijn kaderstellende rol en is vooral controleur.

● Aanbeveling aan het college: Verklein de afstand tussen de raad en de uitvoeringspraktijk, door de raad meer te betrekken. Kijk bijvoorbeeld eens hoe ze dat in Alkmaar doen bij het stellen van de zogenaamde doelenkaders voor ieder jaar en beter te voldoen in de informatiebehoefte van de raad (zie kader onder paragraaf 8.3).
● Aanbeveling aan de raad: Maak vooral gebruik van de beschikbare controle- en sturingsinstrumenten, die worden nu nog weinig ingezet. Dit kan het gevolg zijn van te weinig kennis en expertise. Daarom is het tevens raadzaam om bijeenkomsten of kennissessies met stakeholders en onafhankelijke experts te organiseren voor de nieuwe raad, zodat de raad straks beter belezen zijn taak kan uitoefenen.

Bijlagen (meegezonden stuk(ken), ter inzage gelegde stukken)
- Concept raadsbesluit.
- Rapport rekenkamercommissie Gemert-Bakel en Laarbeek naar schuldhulpverlening in Laarbeek.

Namens de rekenkamercommissie Gemert-Bakel en Laarbeek,

M.L.M. van Heijnsbergen
Secretaris rekenkamercommissie